

Jan
GROSSMAN



Texty o divadle
první část

Uspořádali Miloslav Klíma,
Jan Dvořák a Zuzana Jindrová

Nakladatelství Pražská scéna
Praha 1999

Kritika jako zbraň

Střílet do domu bývá pravidelně snazší, hlučnější, dramatičtější a tudíž i viditelnější než stavět dům. Otázka užitečnosti těchto dvou činností je už ovšem něco jiného. Je třeba bourat i stavět - jen znát pravý, čili pravdivý čas ke všemu.

Toto alegorické extempore nám budiž dovoleno úvodem k jednomu konstatování: naše politická levice, která byla politickou avantgardou socialismu už za první republiky, která bojovala o to, co se nyní v Československé republice pozvolna uskutečňuje, ocitá se dnes alespoň tiskově ve frázi - či lépe řečeno její slova jsou mnohde pocitována jako všeobecná hesla a manifestace. Co se stalo? Nic složitějšího. Vítězný socialismus proměnil postoj levicové strany. Z nekonformního a odbojového hnutí se utvořila jedna z předních konformních, státotvorných složek. Zde se odehrála skutečná revoluce. Komunisté tvoří volně a svobodně. To, co bylo cílem jejich boje včera, je dnes skutečností v nejhrušších a nejzákladnějších obrysech ovšem (a za nové generální linie) - ale přesto nastává důležitý přesun v jejich posici. Na prvním místě není už boj a odboj, nýbrž výstavba. A výstavba je věc jaksi nehlučná, o které se nedá mluvit příliš dramaticky. Postavili jsme dům - to je věta mnohem šedivější a neurčitější než dramatické konstatování: postavili dům a zřítilo se jim schodiště - hle prohnulost stavby. Nuže takováto dramatická přitahuje a poutá. Nevědomost si jí žádá. A úlohu této dramatickosti přejímá dnes pravice, která stojí v pozadí, čeká a kritizuje.

Je proto třeba vystoupit častěji ze stranické posice a postavit se nad problém. Neodpovídat jen na otázky, ale zjistit, zda byla otázka vůbec správně položena. Ukázat, že tu nenastala výměna úloh. Zde je cesta k tak zvanému uvědomování lidu. Ukázat, kde bylo pravdivým, nutným a revolučním bourání a kde výstavba. Zní to neuvěřitelně: Neuvědomělé a nedůvěřivé masy jsou v tomto smyslu úplně bezradné. Aby bylo ovšem jasno: komunisté k nim mluví řečí jasnou, ale nepočítají s tím, že noviny se nechtou s bezprostřední důvěrou a jako tribuna poctivé pravdivosti, ale především jako **noviny** - to jest tisk, propaganda, agitace, atd. Agitace je dnes těžší, než kdykoliv jindy, neboť je zprofanována už jako taková.

Postavit se tedy nad problém je třeba. A potom - socialistická levice nemá zapotřebí zbavovat se svého kriticismu. Není třeba ukrývat do idealistické fráze to, co se třeba nedaří nebo selhalo. Má to dvojí kladnou funkci: vyrazí to reakci zbraň z ruky a získává důvěru v ostatních.

*Aktiv 1. Sborník nového uměleckého myšlení. Praha, K. Synek (1946), s. 38-39
podepsáno: JMG*

20. Vlasta Gallerová - Jiří Machalický - Věra Ptáčková: JAROSLAV MALINA
Reprezentativní monografie našeho předního scénografa, malíře a grafika
DPC: 990,- Kč ISBN: 80-86102-08-4

21. JAN GROSSMAN IV. - TEXTY O DIVADLE / PRVNÍ ČÁST
Sumář všech statí J. Grossmana o divadle přináší v této části kapitoly věnované mj. Havlovi, Kafkovi, Brechtovi, Králi Ubu, Maryše nebo Josefu Švejkovi. S úvodem Miloslava Klímy.
DPC: 159,- Kč ISBN: 80-86102-09-2

22. Lumír Tuček: R. S. VPŘED
Třetí příspěvek k poznání divadelních aktivit věhlasné Pražské pětky
(Vychází v r. 2000) ISBN: 80-86102-11-4

23. Vladimír Hulec: TELEFONY DO HROBU
P. Bauschová, R. Schechner, P. Schumann, M. Tanaka a další mágové světového divadla v dialogu s osobností naší divadelní alternativy a kritiky
(Vychází v r. 2000) ISBN: 80-86102-05-X

24. JAN GROSSMAN V. - TEXTY O DIVADLE / DRUHÁ ČÁST
Sumář všech statí divadelního režiséra a teoretika uzavírá ediční projekt Odkaz Jana Grossmana divadelníkům
DPC: 159,- Kč ISBN: 80-86102-12-2

*Publikace vyšla za finanční podpory
Hlavního města Prahy,
Ministerstva kultury České republiky
a nadace Český literární fond*

Jan Grossman / 4

Texty o divadle / první část

Uspořádali Miloslav Klíma, Jan Dvořák
a Zuzana Jindrová

Pisemné, telefonické nebo faxové objednávky
na uvedené tituly vyřizuje distribuce
nakladatelství PRAŽSKÁ SCÉNA:

**Eva Svobodová, Malířská 3, 170 00 Praha 7,
telefon + fax: (02) 33 38 30 54 nebo 0603 - 909 875**

Vydalo nakladatelství Pražská scéna
jao svou 21. publikaci v roce 1999.

Úvod Miloslav Klíma
Redakce Zuzana Jindrová
Obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková
Fotografie na obálce Jaroslav Krejčí
Portrét od Vojtěcha Štolfy v reprodukci Viktora Kronbauera

1. vydání, náklad 800 výtisků
Předtisková příprava Studio K.O.H.
Tisk Tiskárna Daniel

Doporučená cena 159,- Kč

ISBN 80-86102-09-2

